

de eenheid aller gelovigen niet ver meer was en de kerken zouden samengroeien tot een wereldkerk.²⁰

De gemeenschappelijke geloofsbasis werd niet gevonden in een nieuw en nauw omschreven credo, maar door de formulering van een negental artikelen, die als statuten van de Alliantie kunnen worden gezien. Deze 'Societatis evangelicae constitutionis et statutorum explicatio brevis' omvatte de volgende punten: 1. de goddelijke ingeving, het gezag en de genoegzaamheid der Heilige Schrift, 2. het recht en de plicht van elke gelovige om zelfstandig te oordelen bij de uitlegging der Schrift, 3. één God, Die zich in drie Personen heeft geopenbaard, 4. de menselijke natuur, die geheel verdorven is door de zondeval, 5. de incarnatie van Gods Zoon, Zijn verzoeningswerk voor zondaren, Zijn tussenkomst als Middelaar en Zijn heerschappij, 6. de rechtvaardiging van de zondaar door het geloof alleen, 7. het werk van de Heilige Geest in de bekering en heiligmaking van de zondaar, 8. de onsterfelijkheid der ziel, de opstanding van het lichaam, het oordeel over het menselijk geslacht door Jezus Christus, de eeuwige gelukzaligheid der rechtvaardigen zowel als de eeuwige straf der goddelozen, 9. de goddelijke instelling van het christelijk ambt en de verplichting om doop en avondmaal te onderhouden.²¹

Deze negen geloofspunten golden dus niet als geloofsbelijdenis in formele of kerkelijke zin. Allen die zich tot de Alliantie wilden rekenen bleven vrij om op ondergeschikte punten hun godsdienstige overtuiging te behouden. Dit alles onder de leuze: 'Eenheid in het nodige, vrijheid in het onzekere, in alles de liefde'.²² Ofschoon de negen punten de hoofdzaken van de XII Artikelen des geloofs bevatten, konden zij toch niet alle belijdende christenen voldoen.²³ De voornaamste betekenis van de Evangelische Alliantie lag dan ook niet op theologisch gebied, maar in haar praktische arbeid. Haar hoofddoel: uitdrukking te geven aan de eenheid der christenen, zocht zij op verschillende wijze te bevorderen.

Door het beleggen van nationale en internationale conferenties, waarvan

20. Idem, 229.

21. L.W. Bakhuizen van den Brink, a.w., 8v.; De Bruijn, a.w., 229; M. Elisabeth Kluit, *Het Protestantse Réveil in Nederland en daarbuiten*, Amsterdam, 1970, 276.

22. L.W. Bakhuizen van den Brink, a.w., 10. Zie voor de oorsprong en invloed van deze zinspreuk: A. Eekhof, *De zinspreuk In necessariis unitas, in non necessariis libertas, in utrisque caritas. Oorsprong, betekenis en verbreiding*, Leiden, 1931; E.H. Cossee, *Abraham des Amorie van der Hoeven 1798-1855. Een Remonstrants theoloog in de Biedermeiertijd*, Kampen, 1988, 130-133.

23. In latere jaren geraakten de negen geloofspunten op de achtergrond. Bij de voorbereiding der Alliantievergadering te Amsterdam bleek geen der Engelsen in staat de letterlijke redactie op te geven en moest er veel moeite worden aangewend om haar op het spoor te komen! (Cohen Stuart, a.w., VI v., noot).